

ODLUKA

Datum usvajanja: 4. jun 2009. godine

Predmet br. 61/08

G-din Dragan GOJKOVIĆ

protiv

UNMIK-a

Savetodavna komisija za ljudska prava, na svom zasedanju 4. juna 2009. godine, u prisustvu sledećih članova:

Gdina Mareka NOVICKOG (*Marek NOWICKI*), predsedavajućeg

Gdina Pola Lemensa (*Paul LEMMENS*)

Gđe Snežane BOTUŠAROVE (*Snezhana BOTUSHAROVA*)

Gdina Džona Rajana (*John RYAN*), izvršnog službenika

Nakon što je razmotrila iznad pomenutu pritužbu podnetu shodno članu 1.2 Uredbe UNMIK br. 2006/12 od 23. marta 2006. godine o osnivanju Savetodavne komisije za ljudska prava,

Nakon većanja, odlučila je sledeće:

I. ČINJENICE

1. Prema navodima podnosioca pritužbe, on je stanovnik Kosova koji trenutno živi kao interno raseljeno lice (IRL) u Srbiji.
2. Prema navodima u pritužbi, pre nego što je izbegao zbog kosovskih sukoba u junu 1999, podnosilac pritužbe je živeo u selu Crni Vrh, opština Peć. Podnosilac pritužbe tvrdi da je bio vlasnik dve kuće i pomoćne zgrade, ukupne površine od 150 m². On je tamo živeo sa svojom porodicom 25 godina.

3. Kako se navodi u pritužbi, nakon izbijanja sukoba i nakon što je podnosilac pritužbe izbegao u centralnu Srbiju, kuća je ostala zaključana i potpuno opremljena i snabdevena nameštajem. Susedi su 2000. godine obavestili podnosioca pritužbe da mu je kuća sasvim opustošena i uništena u drugoj polovini 1999. godine.
4. Podnosilac pritužbe je podneo tužbu Opštinskom sudu u Peći protiv Opštine Peć i Privremenih institucija samouprave (PISU), u kojoj traži naknadu štete počinjene njegovoj imovini. Tužba je evidentirana u Opštinskom sudu 13. decembra 2004. godine. U toj tužbi, podnosilac pritužbe zahteva 200000 evra kao naknadu za uništenu imovinu i td.
5. Podnosilac pritužbe je dostavio kopiju pisma koje je 26. avgusta 2004. godine direktor Odelenja pravosuđa (OP) UNMIK poslao svim predsednicima opštinskih i okružnih sudova i predsedniku Vrhovnog suda Kosova u vezi sa tužbenim zahtevima za naknadu štete koja je na imovini počinjena nakon ulaska snaga NATO na Kosovo 1999. godine. U tom pismu, direktor OP je pomenuo da "je podneto više od 14000" takvih tužbenih zahteva. On je ukazao na "probleme koje će sudovima stvoriti tako veliki priliv tužbenih zahteva", i zatražio da "nijedan [takav] predmet ne bude zakazan za pretres sve dok zajednički ne odlučimo kako da na najbolji način sprovedemo procesuiranje ovih predmeta".
6. Do danas, Opštinski sud nije kontaktirao podnosioca pritužbe i nije bilo zakazano nijedno ročište. Podnosilac pritužbe je 9. septembra 2008. godine podneo zahtev za hitan početak sudskog postupka i naslovio ga na predsednika Opštinskog suda u Peći. Podnosilac pritužbe nije primio nikakav zvaničan odgovor na ovaj zahtev.

II. PRITUŽBE

7. Podnosilac pritužbe tvrdi da je Opštinski sud u Peći odlagao postupak u vezi sa njegovim zahtevom za obeštećenje zbog uništene imovine i da taj postupak nije završen u razumnom roku (član 6.1 i član 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLjP)). On se dalje žali da je odbijanjem Opštinskog suda u Peći da odlučuje o njegovoj tužbi za dobijanje odštete povređeno njegovo pravo na imovinu (član 1 Protokola br. 1 EKLjP). On navodi i povredu svog prava na porodični i privatni život, s obzirom da mu je onemogućen povratak kući (član 8 EKLjP).

III. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

8. Pritužba je podneta 15. decembra 2008. godine i evidentirana tog istog dana. U postupku pred Komisijom, podnosioca pritužbe zastupa gđa Jasmina Zupanjac, viši pravni službenik u Danskom savetu za izbeglice.
9. Komisija je predmet prosledila specijalnom predstavniku generalnog sekretara (SPGS) 28. aprila 2009. godine i od njega zatražila da u ime UNMIK-a iznese komentar o prihvatljivosti i meritumu (suštini) pritužbe. SPGS je komentar dostavio u pismu od 18. maja 2009. godine.

IV. ZAKON

10. Pre nego što počne sa razmatranjem suštine predmeta, Komisija mora da odluči da li da taj predmet prihvati, uzimajući u obzir kriterijume prihvatljivosti utvrđene u članovima 1, 2 i 3 Uredbe UNMIK br. 2006/12.
11. U svom komentaru, SPGS navodi da je "slučaj *prima facie* (na prvi pogled) neprihvatljiv" na osnovu toga što nisu iscrpeni svi pravni lekovi. On iznosi da je u novembru 2005. godine direktor OP pozvao sve sudove da počnu procesuiranje tužbenih zahteva za naknadu štete koju su prouzrokovala identifikovana fizička lica i za naknadu štete nastale nakon oktobra 2000, budući da je smatrano da u ovim predmetima više nije postojala prepreka za njihovu uspešnu obradu. OP je 28. septembra 2008, nakon konsultacija sa Pravosudnim savetom Kosova koji se saglasio da pruži logističku podršku u obradi preostalih tužbenih zahteva, iznelo stav da bi preostale predmete trebalo obraditi i da o tome treba obavestiti sudove. SPGS iznosi da će pomenuti predmeti sada biti procesuirani i da će sudovi u kojima ovi predmeti stoje nerešeni moći u dogledno vreme da donesu rešenja.
12. Član 3.1 Uredbe UNMIK br. 2006/12 propisuje da Savetodavna komisija može da razmatra određeni slučaj tek nakon što utvrdi da su sva ostala sredstva za ispitivanje navodnih prekršaja iskorišćena
13. Komisija napominje da uslov iscrpenosti pravnih lekova podrazumeva da se nadležnim organima, naime sudovima, pruži mogućnost da otklone navodni prekršaj. Međutim, od podnosioca pritužbi se jedino traži da iscrpe one pravne lekove koji su delotvorni i raspoloživi u teoriji i praksi (videti, između ostalog, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), Vernillo protiv Francuske, 20. februar 1991, Publikacije Suda (*Publications of the Court*), Serija A, br. 198, str. 12, st. 27; ESLJP, 27. jul 1999, Selmouni protiv Francuske [GC], br. 25803/99, st. 76, *EKLJP*, 1999-V).
14. Komisija smatra da se primedba zasnovana na neiscrpenosti pravnih lekova ne može posmatrati uopšteno, već u konkretnom kontekstu svake pojedinačne pritužbe iz mnoštva raznovrsnih. U tom kontekstu će Komisija i ispitivati da li se možda kod određenih pritužaba pojavljuju druge primedbe na njihovu prihvatljivost (videti, u istom smislu, odluku Komisije od 22. maja 2009. u Predmetu br. 38/08, Milogorić).

Navodna povreda članova 6.1 i 13 EKLJP

15. Komisija smatra da u delu u kojem se podnosilac pritužbe poziva na povredu članova 6.1 i 13 EKLJP, on zapravo iznosi dve pritužbe (videti pristup usvojen u prethodno pomenutom predmetu Milogorić, uporediti sa odlukom ESLJP o prihvatljivosti, 30. maj 2000, Aćimović protiv Hrvatske, br. 48776/99; ESLJP, odluka o prihvatljivosti, 11. jul 2000, Kutić protiv Hrvatske, br. 48778/99). S jedne strane, on se žali na činjenicu da zbog odlaganja postupka u Opštinskom sudu nije mogao da dobije rešenje tužbenog zahteva za naknadu štete zbog uništene imovine. Komisija smatra da ova pritužba pokreće pitanje prava na pristup sudu na osnovu člana 6.1 EKLJP i prava na delotvoran pravni lek na osnovu člana 13 EKLJP, a u vezi s članom 1 Protokola br. 1. S druge strane, on se žali na dužinu trajanja

postupka pred Opštinskim sudom, s obzirom na činjenicu da je postupak pokrenut 13. decembra 2004, a da njegova tužba od tada nije razmatrana. Ova pritužba može da pokrene pitanje njegovog prava na sudsko rešenje u razumnom roku, u smislu člana 6.1 EKLJP.

16. Komisija primećuje da SPGS u svojim komentarima nije ukazao ni na jedan konkretan pravni lek koji je podnosiocu pritužbe bio na raspolaganju kad je reč o odlaganju ili trajanju postupka. Sa svoje strane, Komisija ne vidi nijedan takav lek. Činjenica da je 28. septembra 2008. godine sudovima naloženo da nastave procesuiranje tužbenih zahteva, među kojima je i zahtev podnosioca pritužbe, nije relevantna sa tačke gledišta pravnih lekova koje je podnosilac zahteva dužan da iskoristi. Stoga, Komisija zaključuje da pritužba ne može da bude odbačena zbog neiscrpenosti pravnih lekova u smislu člana 3.1 Uredbe UNMIK br. 2006/12.
17. Komisija smatra da pritužbe na osnovu članova 6.1 i 13 EKLJP pokreću ozbiljna činjenična i pravna pitanja, čije bi rešenje trebalo da zavisi od ispitivanja merituma. Komisija zaključuje da, prema tome, ova pritužba nije očigledno neosnovana u smislu člana 3.3 Uredbe UNMIK br. 2006/12.
18. Nije ustanovljen nijedan drugi razlog za proglašenje ovih pritužbi neprihvatljivim.

Navodna povreda člana 1 Protokola br. 1

19. Podnosilac pritužbe se žali na povredu svog prava na imovinu (član 1 Protokola br.1), usled odbijanja Opštinskog suda u Peći da odlučuje o njegovom tužbenom zahtevu za odštetu.
20. U svojoj odluci od 22. maja 2009. godine o prihvatljivosti pritužbe u slučaju Milogorić, Predmet br. 38/08, Komisija je konstatovala da je postupak u vezi sa tužbom podnosioca pritužbe još uvek u toku pred Opštinskim sudom i da je, prema tome, ta pritužba bila preuranjena te je stoga morala da bude odbijena zbog neiscrpenosti pravnih lekova, u skladu s članom 3.1 Uredbe UNMIK br. 2006/12.
21. S obzirom na činjenicu da podnosilac pritužbe tvrdi da pravni lek koji nudi Opštinski sud do sada nije bio delotvoran i da on nije obavezan da koristi lek koji je neodgovarajući ili nedelotvoran ili je bez razumne šanse da bude uspešan, Komisija bi želela da doda da je ovaj deo pritužbe neprihvatljiv i zato što nije u vremenskoj nadležnosti Komisije.
22. Zapravo, Komisija napominje da se tužba podnosioca pritužbe pred Opštinskim sudom odnosi na uništavanje i pljačku njegove imovine. Prema navodima podnosioca pritužbe, ove radnje su se desile između juna 1999. i kraja 1999. godine.
23. Komisija podseća da, prema članu 2 Uredbe UNMIK br. 2006/12, Komisija ima nadležnost samo za one "pritužbe koje se odnose na navodne povrede ljudskih prava koje su se desile nakon 23. aprila 2005. godine ili koje proizilaze iz činjenica koje su nastale pre ovog datuma a da te činjenice dovode do nastavljanja kršenja ljudskih prava". Rušenje i pljačkanje imovine su trenutne radnje koje ne dovode do kontinuiranog kršenja prava (videti odluku Komisije od 16. jula 2008, Lajović, br. 09/08, st. 7).

24. Istina je da se podnosilac pritužbe nije direktno žalio Komisiji zbog pomenutih radnji, već jedino zbog činjenice da zbog odlaganja postupka do sada nije mogao da dobije naknadu štete izazvane ovim radnjama. Ipak, u slučaju kad se na sudski postupak poziva s tačke gledišta prava na imovinu, on ne može da bude odvojen od radnji na osnovu kojih je tužba podneta sudu. Ili, konkretno izraženo, kako je Evropski sud za ljudska prava postupio u pogledu svoje nadležnosti na osnovu EKLJP:

“...vremenska nadležnost Suda utvrđuje se na osnovu činjenica koje čine navodno ometanje. Potonja neuspešnost pravnih lekova čiji je cilj bio da uklone ovo ometanje ne može ga staviti u vremensku nadležnost Suda” (ESLJP (Veliko veće), 8. mart 2006, Blečić protiv Hrvatske, br. 59532/00, st. 77, ESLJP, 2006-III).

25. Iz toga sledi da je ovaj deo pritužbe, u svakom slučaju, van nadležnosti Komisije *ratione temporis* (videti, u slučaju sličnom ovom, ESLJP, odluku o prihvatljivosti, 7. novembar 2002, Aćimović protiv Hrvatske, br. 61237/00).

Navodna povreda člana 8 EKLJP

26. Podnosilac pritužbe se žali na povredu svog prava na porodični i privatni život (član 8 EKLJP) zbog toga što je od trenutka kad je izbegao s Kosova zbog sukoba 1999. godine bio sprečen da se vrati svojoj kući.

27. Kao što je iznad napomenuto, imovina podnosioca pritužbe, uključujući kuću na Kosovu u kojoj je živeo sa svojom porodicom, uništena je negde između juna 1999. i završetka te iste godine.

28. Iz prethodno pomenutog razloga, svaka pritužba koja se odnosi na razaranje doma podnosioca pritužbe, dakle, pada van vremenske nadležnosti Komisije (*ratione temporis*).

IZ OVIH RAZLOGA,

Komisija, većinom glasova,

- PROGLAŠAVA PRITUŽBU PRIHVATLJIVOM U DELU KOJI SE ODNOSI NA PRAVO NA PRISTUP SUDU I PRAVO NA DELOTVORAN PRAVNI LEK (ČLANOVI 6.1 I 13 EKLJP) I PRAVO NA SUDSKO REŠENJE U RAZUMNOM ROKU (ČLAN 6.1 EKLJP);

- PROGLAŠAVA NEPRIHVATLJIVIM OSTATAK PRITUŽBE.

Džon RAJAN
izvršni službenik

Marek NOVICKI
predsedavajući